

ผลการประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

.....

ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้พิจารณาและติดตามสถานการณ์การเลือกตั้งในเมียนมาร์ และทิศทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเมียนมาร์ ภายหลังจากการเลือกตั้ง และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยเชิญผู้เข้าแทนจากกระทรวงการต่างประเทศ ได้แก่

๑. นายศรัณย์ เจริญสุวรรณ	อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก
๒. นางอรุณรุ่ง โพธิ์ทอง ฮัมฟรีย์ส	ผู้อำนวยการกองเอเชียตะวันออก ๒
๓. นายศุภณัฐ จันทร์อ่ำ	นักการทูตปฏิบัติการ กองเอเชียตะวันออก ๒

กล่าวสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

การเลือกตั้งทั่วไปในเมียนมาร์ (ท่านอธิบดี ขอใช้คำเรียกว่า “พม่า”) เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ตามสถานการณ์ทั่วไปมีพรรคการเมืองใหญ่ ได้แก่ ๒ พรรครัฐบาล (USDP) ของนายพล เต็งเส่ง และพรรคฝ่ายค้าน (NLD) ของนางอองซานซูจี ที่เป็นพรรคใหญ่แข่งขันกัน และถือเป็นประวัติศาสตร์การเลือกตั้งในรอบ ๒๕ ปีของพม่าและถือว่าการปฏิรูปการเมืองในพม่าด้วย กล่าวคือ นายพล เต็ง เส่งยอมให้มีการเลือกตั้ง แม้จะไม่สมบูรณ์นัก อย่างไรก็ตาม กองทัพยังคงขอที่นั่งในรัฐสภาให้กับทหารร้อยละ ๒๕ รวมทั้งตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงที่สำคัญ เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงกลาโหม

การเลือกตั้งอย่างเต็มรูปแบบดังกล่าวมาข้างต้น คือมีจำนวนพรรคที่ลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งทั้งสิ้น ๙๒ พรรคการเมือง โดยมี ๒ พรรคหลัก คือ พรรครัฐบาล (USDP) และพรรคฝ่ายค้าน (NLD) ทั้งนี้ นายพลเต็ง เส่ง ได้ให้คำสัญญาว่าจะยอมรับผลการเลือกตั้งไม่ว่าพรรคฝ่ายใดจะเป็นผู้ชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้ บรรยากาศการหาเสียงเลือกตั้งตามที่กระทรวงการต่างประเทศได้ส่งผู้แทนไปสังเกตการณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยพบว่าพรรคฝ่ายค้านของนางอองซานซูจี (NLD) ได้ชูนโยบาย “Vote for Change” และพรรครัฐบาล (USDP) ของนายพลเต็ง เส่ง นำเอาผลงานของรัฐบาลที่ผ่านมา (Moving Forward Together) เป็นนโยบายในการหาเสียง สำหรับการรายงานของสื่อมีเสรีภาพมากขึ้นกว่าที่เคยเป็น และไม่ได้มีรายงานว่ามีการคุกคามการทำงานของสื่อแต่อย่างใด ทั้งนี้ ๒ สื่อหลัก ได้แก่ สื่อของภาครัฐที่นำเสนอมุมมองโดยทั่วไปเป็นผลงานของรัฐบาลที่ผ่านมา และสื่อของภาคเอกชนที่เน้นเรื่องการรณรงค์หาเสียงของพรรคฝ่ายค้าน

จากการที่ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศได้เข้าไปสังเกตการณ์การเลือกตั้งในพม่าพบว่า ประชาชนพม่ามีความตื่นตัวเป็นอย่างมาก โดยออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งสูงถึงร้อยละ ๘๐ ทั้งประชาชนที่ใช้สิทธิ์ในประเทศและประชาชนพม่าที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ ถือว่าเกินความคาดหมาย อนึ่ง รัฐบาลไทยได้รับหนังสือเชิญให้ไปร่วมสังเกตการณ์การเลือกตั้งที่รัฐฉานซึ่งเป็นเขตพื้นที่ติดกับจังหวัดเชียงรายของไทย และรัฐคะฉิ่น ซึ่งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บริสุทธิ์และยุติธรรม อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบรายงานว่ามีการซื้อเสียง ทั้งในเมืองตองจี เมืองหลวงของรัฐฉานและเมืองกะลอ นอกจากนี้ คณะผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศของไทยได้เข้าหารือกับกลุ่ม RSCC ของเจ้ายอดศึกที่เสมือนวางตัวเป็นกลางทางการเมือง โดยได้มีการทำสัญญาหยุดยิงในพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีปัญหาชนกลุ่มน้อยเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา

สำหรับบรรยากาศการเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง เริ่มตั้งแต่ ๐๖.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา และพบว่าประชาชนได้รอเข้าแถวที่จุดเลือกตั้งก่อนเวลาเปิดหีบเลือกตั้ง การเลือกตั้งผู้เลือกตั้งแต่ละคนจะต้องเลือกผู้แทนจากบัตรเลือกตั้ง ๓ ใบ ใบแรกเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ใบที่ ๒ เลือกสมาชิกวุฒิสภา และใบที่ ๓ เลือกสภาประจำรัฐ (มีทั้งหมด ๗ รัฐ) ทั้งนี้ พบว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งเพียงครึ่งวันมากกว่าร้อยละ ๗๐ ถือว่ามากเป็นประวัติการณ์ สำหรับอุปกรณ์การเลือกตั้ง ได้แก่ ทรายยาง สำหรับบ่มลงในบัตรเลือกตั้งนั้น ได้รับการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ UNDP ทั้งนี้ มีระบบตรวจสอบผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งที่ใช้สิทธิ์แล้วสังเกตได้ง่ายคือสัญลักษณ์นิ้วก้อยมีสีม่วงโดยหมึกที่ใช้นิ้วก้อยจุ่มจะสามารถล้างออกได้ภายใน ๗ วัน (ถือเป็นแพชชันอย่างหนึ่งว่าได้ไปเลือกตั้งครั้งประวัติศาสตร์เรียบร้อยแล้ว) สำหรับบรรยากาศการนับคะแนนผลการเลือกตั้งพบว่ามีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการนับคะแนนโดยยังคงต้องใช้วิธีนับมือชานเรียกคะแนน ซึ่งผลคะแนนที่จะออกมาคาดว่าพรรคฝ่ายค้าน (NLD) จะได้ที่นั่งในสภามากที่สุด

สถานการณ์โดยทั่วไปในพม่าหลังการเลือกตั้ง

บรรยากาศโดยทั่วไป คณะผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศเห็นว่า น่าจะมีการพูดคุยกันระหว่างพรรคฝ่ายค้าน (NLD) และพรรครัฐบาล (USDP) โดยรัฐบาลทหารพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงประเทศจากการเลือกตั้งที่ออกมา อย่างไรก็ตาม กองทัพยังคงมีบทบาทที่สำคัญในการปกครองประเทศอยู่ และหากพรรคฝ่ายค้าน (NLD) ที่ได้เสียงข้างมากสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ ตำแหน่งประธานาธิบดีควรจะเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกองทัพด้วย

คณะกรรมการการต่างประเทศ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สอบถามว่า หากพม่าเปิดประเทศจะมีผลดีหรือผลเสียต่อประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รัฐบาลใหม่จะมีนโยบายไปในทิศทางใด ทราบว่านายพลเต็ง เส่ง ประสงค์ให้เป็นไปในทิศทางปกติ แต่นโยบายรัฐบาลของพรรคฝ่ายค้าน (NLD) น่าจะมีอิทธิพลของชาติตะวันตกเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือเรื่องดังกล่าวมากขึ้น และอาจมีผลกระทบกับจีน ในฐานะประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคนี้ ซึ่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและพึ่งพากันมาโดยตลอด แม้ว่ารัฐบาลไทยจะมีสัมพันธภาพที่ดีกับกองทัพพม่าแต่ก็ยังหาหรือและพบปะกับพรรคฝ่ายค้าน (NLD) ของนางอองซานซูจีอยู่ อย่างไรก็ตาม พม่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมากแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่งพม่ายังคงต้องพึ่งพาไทยอยู่ หากพม่าเปิดประเทศด้านการท่องเที่ยวได้น่าที่จะมีผลดีต่อประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วย เพราะนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมายังพม่าแล้วเชื่อว่าจะเดินทางไปเที่ยวประเทศในภูมิภาคอาเซียนรวมทั้งประเทศไทยด้วย

สำหรับตำแหน่งประธานาธิบดีคนใหม่ของพม่ามีแคนดิเดท ๓ คนจากพรรคฝ่ายค้าน (NLD) คาดว่าจะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดนางอองซานซูจี ได้แก่ ๑. นายติน จ่อ คนใกล้ชิดนางอองซานซูจี ๒. น.พ.ติน เมียว วิน แพทย์ประจำตัวนางอองซานซูจี และ ๓. นายติน อู รองประธานพรรคเอ็นแอลดี ทั้งนี้ นางอองซานซูจี น่าจะต้องหารือกับกองทัพก่อนในเรื่องข้างต้น แต่สถานการณ์ของพรรคฝ่ายค้าน (NLD) ขณะนี้แม้จะมีภาพลักษณ์ที่ดี

แต่บุคคลทั้ง ๓ ที่กล่าวมายังขาดความโดดเด่นด้านการบริหารประเทศ อย่างไรก็ตาม ผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศ กล่าวว่า อาจมีบุคคลอื่นที่อยู่ในใจของนางองซานซูจีซึ่งยังไม่ได้กล่าวออกมา ทั้งนี้ ความต้องการของนางองซานซูจีอีกประการหนึ่งคือต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยหวังให้ประชาชนในชาติอยู่ดีกินดีขึ้น

จะเห็นได้ว่าการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของประชาชนพม่าในครั้งนี้มีความตื่นตัวเป็นอย่างมากที่พรรคฝ่ายค้าน (NLD) ลงรับสมัครเลือกตั้งในครั้งนี้เพราะที่ผ่านมาพรรคฝ่ายค้าน (NLD) ปฏิเสธที่จะลงสมัครเลือกตั้งมาโดยตลอด ทั้งนี้ ประชาชนหวังให้มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นคือประชาชนพม่ามีความกินดีอยู่ดีทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ ตามที่นางองซานซูจีเองได้ประกาศตัวว่าดิฉันจะเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด “I’ll make all decision” อย่างไรก็ตาม มีชาวพุทธหัวรุนแรงได้ร้องขอไม่ให้ชาวมุสลิมลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ และนางองซานซูจีเห็นด้วยและไม่ให้ชาวมุสลิมลงสมัครฯ ซึ่งกรณีนี้นางองซานซูจี ได้ถูกตำหนิจากสื่อแขนงต่างๆ ว่าไม่ปกป้องผู้ที่อ่อนแอ ได้แก่ ชาวมุสลิม ชนกลุ่มน้อย และชนเผ่าต่างๆ

บทสรุป พรรคฝ่ายค้าน (NLD) อาจต้องรอการหารือกับกองทัพในการจัดตั้งรัฐบาลแม้จะเป็นพรรคที่ชนะการเลือกตั้งก็ตาม นอกจากนี้มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขอีกจำนวนมาก เช่น ในรัฐฉาน มีปัญหาชนกลุ่มน้อยยังไม่หยุดยิงทำให้พื้นที่ไม่สงบ ทำให้พื้นที่ดังกล่าวประชาชนยังไม่ได้ใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งของพม่าจะทยอยประกาศผลการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ที่ประชาชนได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งแล้ว

.....